

äkta kyrkomusikalisk förnyelse. Och detta är kanske inte den ringaste gåvan Distler skänkt oss med sitt i ödmjukhet började och utan tvivel i ödmjukhet lämnade verk.

Eva-Juliane Meschke.

Gotländskt glasmåleri.

När kriget bröt ut och snart fördes helt nära våra kuster, uppkom frågan om skydd åt våra kyrkliga konstskatter. Allra mest hotade voro de gotländska kyrkoinventarierna. Av dem måste glasmålningarna bli föremål för särskilt omsorgsfull vård, som gav upptakten till ett fördjupat, intensift studium. Ledaren för landets konstskydd i kyrkorna, professor Johnny Roosval, tog själv hand om detta studium, som han förut vid flera tillfällen ägnat sig åt. I sin förträffliga »Den gotländska ciceronen» (1926) har han tidigare givit en kort översikt av glasmålningarna på ön. I några nyutkomna uppsatser (Rig 1941 s. 59 och Konsthistorisk Tidskrift 1943 s. 1) har han fördjupat studierna och bebådar nu en stor monografi över detta rika och underbart vackra material.

Roosval beräknar, att Gotland f. n. äger glasmålningar med en sammanlagd yta av 30 kvm, vilket inte är så mycket, då man kan antaga att siffran en gång varit 2000. Men det är vackert så. Våra fastlandskyrkor ha nästan ingenting kvar. En tröst är också att de gotländska målningarna äro av hög kvalitet, så hög att den kan jämföras med kontinentens och de engelska kyrkornas konstverk av denna art.

Till de äldre målarskolorna räknar Roosval Dalhems- och Lye-mästaren, båda konstnärligt mycket högtstående. Mellan dessa har Roosval placerat en målare, som han givit anonymbeteckningen *Alskogaren*. Hans verk återfinnes i Alskog, Klinte och Träkumla. Två bilder av de vackra målningarna i Alskogs kyrkas kor visas här. Först nattvarden. Apostlarna sitta hopträngda kring bordet. Kristus sitter på ena kortsidan. Hans ansikte strålar. Johannes har sjunkit ned mot bordet och hans huvud vilar på mästarens ena axel. På bordet står kalken och ett fat med en fisk. Denna gamla nattvardssymbol är ett arv från fornkristen konst. Trots

Bröllopet i Kana.

trängseln har konstnären inte lyckats placera in alla apostlarna; en fattas. Judas, framställd som en förkrympt och ondskefull varelse, sitter framför bordet. Han mottager brödet, som Kristus räcker honom.

Bröllopet i Kana skildras med naiv rörelse. Vid ett bord står en grupp människor. Längst ut på bordets kortsida står Kristus. Mot honom lutar sig Maria och sträcker vädjande ut handen mot sonen. Han pekar mot en samling krukor på golvet. En gosse är redan i färd med att hälla vatten i dessa.

Roosval har visat, att Alskogaren tagit intryck av norsk-engelsk ungotik, som nu dyker upp i Norge och i Linköpings domkyrka. Hans verksamhet infaller på 1280-talet.

Bengt Cnattingius.

Prästens liturgiska fostran.

Prästens liturgiska fostran — det är först ett ord om prästens förberedande utbildning.

Låt oss skissera en medelproportional. Där kommer en student från en medelkyrklig bygd, från ett inte direkt okyrkligt hem. Han ska bli präst. Han läser sin Bibel, går i högmässan i Domkyrkan, sitter av sina föreläsningar, är med i Studentsången och på nationsutflykterna, tenterar till sist praktisk teologi och blir teol. kand. Vad har han under de 5-7-9 åren vid akademien fått av liturgiskt vetande? Precis så mycket som han själv skaffat sig. Han har visst haft möjligheter — genom gudstjänstlivet, genom studierna (kyrkohistoria, symbolik, liturgik), genom praktiskt församlingsarbete under ferierna eller terminerna. Det *kan* hända, att han väl utnyttjat dessa möjligheter, om han nämligen från början haft något sinne för liturgiska värden. Men även i bästa fall är han selfmade — någon medveten undervisning eller fostran har det inte varit tal om. — Det *kan* också hända, att han kommer som ett oskrivet blad till prakten. Ett enda exempel: jag känner mycket väl en teol. kand., numera V. D. M., som, när han skulle hålla sitt livs första predikan vid prakten, var så fullkomligt okunnig om praktiska liturgiska elementa, att han trodde, att prästkappans långa